

Viegershölz

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDI S LORANT.
Kiadók és Jajtulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utoza 47. és 49. szám.

Polgártársak!

Debreczen három kerületének egyesült

Nemzeti Munkapártja

as 1910. évi április hó 10-én délután
3 órakor, a Bika-szálló disztermében

pártgyűlést

rendes, mely alkalommal a párt vendége, az
Országos Nemzeti Munkapárt vesére,

gróf Tisza István

beszédet tart az ország politikai helyzetéről.

Este 7 órakor a Royal-szálló nagyter-
mében a párt gróf Tisza István tisz-
teletére társasacsordát rendez!

A debreczeni Nemzeti Munkapárt e politi-
kai ünnepére a párt minden tagját hasafias
tisztelettel meghívja

a pártoesetőség.

Polgártársak! Mi, akik politikai
érzésben egyek va-
gyunk, adjunk egymásnak találkozókat e gyű-
lésen s adjunk kifejezést megjelenésünkkel
annak a tiszteletnek, amelylyel a magyar
köszönt puritán, lelkes irányítója, a magyar
hasafiság, mintaképe iránt viseltetünk.

Szeretett vendégünk, gróf Tisza Ist-
ván vasárnap délben érkezik Buda-
pestről a gyorsvonattal. Ünnepélyes
fogadásra kísereglünk az állomásra.

A debreczeni
Nemzeti Munkapárt
elnöksége.

Justh szövetségesei.

Debreczen, április 8.

Justh Gyula új körútjában megint a
Délvidéken jár. Az új körút eszünkbe
juttatja a régit, az egy hónappal ezelőt-
t, a szerb radikálisokkal való szövete-
ség megkötéséről nevezetesen, amelyről
most pikáns részletek szivárogtak ki. E
hírek szerint a Justh párt nyolc kerület-
ben támogatja a szerb radikálisokat, a
többi kerületekben pedig a szerbek a
Justh párt jelöltjeire szavaznak. A zom-
bori szövetség elég előnyös — a szerb
radikálisokra nézve, mert az 1900-iki
népszámlálás adatai szerint az ország
413 járása között csak hatban van a
szerbeknek abszolút többsége, vagyis hat
olyan kerület van az országnak, ame-
lyekben a szerbség legább is 50 szá-
zalékkal van képviselve. Justh azonban
az ő közismert nagylekűségével hat he-
lyett nyolc kerületet ajándékoz a szerb
nemzetiségi pártnak. Hasonló generózi-
tást a románokkal és a többi nemzeti-
ségekkel szemben is és az új parlament
ben a Justh-párt szép számban fog
úgyan bejönni, de az abszolút többség
a nemzetiségi képviselőké lesz.

Mar a magyar komandóért folyta-
tott küzdelem megindításakor azo ban
azt a különös jelenséget észleltük, ho-
gy a mi szerb radikálisaink feltűnően kö-
zelednek a függetlenségi párthoz és
nem is negyvennyolcas, hanem valósa-
gos negyvenkiences közjogi alapra he-
lyezkednek és ebben a politikai irány-
ban hathatós erkölcsi támogatásban re-
szesülnek Pasics és a szerbiai radikális
közvélemény oldaláról. Szerbia a kettős
monarchia két államának összeütközésé-
ből várja a Habsburg nagyhatalom bu-
kását és ezzel együtt — Bosznia és
Hercegovinával való egyesülését. Híven
kitartottak a függetlenségi párttal való
szövetség eszméje mellett és ez eszme
öltött testet Zomborban. A szerb radi-
kális politika azonban amennyire követke-
zetes, épp olyan mértékben — hazard-
is és rezon-ellenes.

Vegyük szemügyre, milyen külpolitikai
konstellációval allanánk szemben, ha a
szerb radikálisoknak álma megvalósulna
és Magyarország csakugyan mint teljesen
független királyság jelennék meg Európa
színterén. A függetlenné vált Ausztria,
mint önálló államalakulat még egy év-

tizedig terjedő időre sem tarthatná ma-
gát, vagy egészen Németország uralma
alá kerülne, vagy legrosszabb esetben a
német és orosz világbirodalmak osztoz-
kodnának romjain. Ebben a millióban a
független Magyarország csak pünkösdi
királyság volna — nem kevésbé az
Adriai tengerig megnövekedett Nagy-Szer-
bia is. Nem sok képzelőtehetség kell
annak megállapítására, hogy a Nagy-
Szerbiával szövetkezett „Little Hun-
gary“ nem volna elég erős ahhoz,
hogy a német világbirodalomnak a
Balkán felé irányuló expanzióját fel-
tartóztassa. A magyarokat, délszlávokat
és a cseheket egyaránt a német birodal-
om kénye-kedvére kiszolgáltatná. Jöj-
jünk már egyszer tisztába azzal, hogy a
Habsburg-monarchiának mint nagyhata-
lomnak fenttartása nemcsak az európai
egyensúly követelménye, de az összes
ennek elő nemzetek és nemzetiségek lét-
érdeke.

Ha a magyarországi szerbek német-
ellenes és magyarbarát politikát akarnak
követni: sorakozzanak a magyar imperia-
lizmus zászlaja alá. A magyar imperia-
lizmus: Tisza Istvannal egyetértve akent
határozzuk meg, hogy a monarchiában
ne a németek (keresztény-szocialisták)
dominálnak, hanem hogy Magyarország
döntő faktora legyen a Habsburg birodal-
omnak, más szóval, hogy a monarchia
súlypontja Bécsből Budapestre helyezes-
sek át. Az egész szláv világ ugyanis azt
panaszolja, hogy a Habsburg-birodalom
csak *pacemaker*-je a német világbirodal-
omnak. Ha a magyar birodalmi eszme
testet öltene: ez a panasz tárgyalanáná
válnék.

A magyar imperializmus van hivatva a
Gross Österreich küzdő taborát legyőzni.
Gross Österreich jelentőségét a szerbek
legkönnyebben úgy ismerhetik fel, ha
elolvassák előbb a nagy-osztrák eszme
propagátorainak politikai elmefuttatásait.
A dualizmus ellen megható egyértelmű-
séggel harcolnak odaát a nagyosztrák
eszme hívei, élükön a keresztényszoci-
alístákkal, nálunk pedig a radikális füg-
getlenségi és a radikális szerb nemzeti-
iségi párt. Nem veszik észre a szerbek,
— mert Justhéknek veszik észre —
hogy hamis nyomon haladnak ak-
kor, amikor Gross-Österreich híveivel
véltetve harcolnak Deák Ferenc nagy
műve ellen.

Tisztelettel tudatjuk, hogy üzletünk-
ben az e célra elkülönített helyiség-
ben szigorúan riadális felügyelet mel-
lett a husvéti של פתח fűszerárak
eladását már megkezdettük. Minthogy
cégünk az árak **köserságára, ol-
csóságára** és jóságára a legtöbb ga-
ranciát nyújthatja, kérjük a nagyér-
demű közönség szives megrendelését.

Tisztelettel
Gewürz és Klein
fűszernagykereskedők,
Debrecen, Városl térrpalota.
Interurban telefon 221.
Szombat és ünnepnapokozogun

Husvétii fűszerárak

של פתח

A színház Zilahyé. Döntött a városi közgyűlés.

Kinos incidens a vita során.

Másfél hónapos áldatlan, a város közönségének nyugalma erősen próbára tevő kampány után ma végre lezáródtak a debreceni színház bérletének aktái. A törvényhatósági bizottság közgyűlése meghozta döntését, amelynek értelmében Zilahy Gyula 1914. szeptember végéig igazgatója marad a debreceni színháznak.

A közgyűlés döntése reánk erőszakolja a megnyugvást. Mindamellett nem hallgathatjuk el azt az aggodalmunkat, vajjon nem a debreceni színészetnek teljes elposványosodását fogja-e eredményezni ez a döntés, amelyet meghoztak, noha a tanácsi határozat, illetve az ez ellen beadott fölebvezés körül kifejtett vitában sulyos, megdönthetetlen érvek bizonyították be, hogy a jelenlegi rezsim hijján van minden hozzáértésnek, minden ízlésnek és a legszánalmasabb tehetetlenség bélyegét visei magán. Megvalljuk: gondolkodóba esünk azon, vajjon a közönségnek és a sajtónak a színházzal szemben gyakorlandó kritika-joga nem válik-e illuzóriussá, ha a legsúlyosabb érveket is halomra döntik a szánalomnak, a rosszul értelmezett humanizmusnak frázisai. Ez aggodalom eloszlátása egyedül Zilahy Gyulán mulik, akit talán buzgó és lelkiismeretes munkásságra fog ösztönözni a közgyűlésnek ez a jótékonyági ténye, nem pedig arra a következtetésre, hogy most már szabad a vásár. Mert utóvégre ezt is megteheti még attól sem kell tartania, hogy ez utóbbi esetben 1914-ben elvesztené a debreceni színházat.

*

A színház-pályázat körüli vitába egy rendkívül kinos incidens vegyült. Szent Királyi Tivadar bizottsági tag kitért a színházért folytatott küzdelem egyes fázisaira s e közben rendkívül

sulyos szavakkal illette a debreceni sajtó egyik organumát, az állítván annak szerkesztőjéről, hogy a pályázók egyikének nagyobb pénzösszegért helyezte ki látásba a támogatását.

E vádnak a közgyűlési vitába való bedobását mindenképen el kell ítélnünk, egyrészt mivel az eldöntésre váró kérdéssel nem állott szerves összefüggésben, másrészt pedig mivel a megvádolt szerkesztőnek — nem lévén bizottsági tag — nem állott módjában a védekezés. A vádnak nyilvánosságra hozatala más formában is megtörténhetett volna; nyilatkozat, feljelentés, röpirat vagy plakát útján, amely esetekben hasonló alakban nyilvánulhatott volna meg a védekezés.

A közgyűlésen történt elhangzása a szörnyű vádnak sulyosan érinti magát az egész debreceni sajtót is. Az egész debreceni sajtó becsülete van megtagadva az által, hogy egyik organumát a zsarolás vádjával illették. A Debreceni Reggeli Újság szerkesztője bizonyára pillanatig sem fog keslekedni, hogy büntető per megindításával tisztára mossa magát az ellene emelt vád alól, amivel nemcsak a saját, hanem az egész debreceni sajtó reputációjának is tartozik.

A közgyűlésnek a színház-pályázatra vonatkozó passzusáról itt következik tudósításunk:

A tanács álláspontja.

K. Tóth Mihály dr. tanácsnok ismertette a tanács javaslatát. Bejelentette, hogy a színház bérbeadására vonatkozó tanácsi határozat ellen Kertész János és társai fölebvezést adtak be. A jogügyi bizottság és a tanács a fölebvezés elutasítását javasolja, mert a határozat törvényes formák szerint történt. Jelenti, hogy a fölebvezők közül többen visszaléptek, mert minden tekintetben garanciát látnak Zilahy igazgatónak egy nyilatkozatában...

— Ne korteskedjék a tanács! — szakította félbe a referátát egy közbeszólás.

K. Tóth Mihály dr.: Zilahy ugyanis kijelentette, hogy a jövőben nemesebb irányban fogja vezetni a színházat, mint eddig tette és alkalmazkodni fog a színházra felügyelő tanácsnok rendelkezéseire.

Burger Petér dr. fentartja fölebvezését, mert Zilahy nyilatkozata által koránt-sincsének elűntetve azok az okok, melyek

miatt a fölebvezést aláírta. A tanács eljárását korrektnek tartja, mégis a konsternáció folyán, melyet a tanácsi határozat a közönség körében előidézett, meg kell adni a közgyűlésnek a jogot, hogy nyilatkozzék: akarja-e tovább is a jelenlegi igazgató kezében hagyni a színházat vagy sem.

Emberbaráti szempontok.

Jánosi Zoltán arról a sajtóháborúról emlékezik meg, mely a színház-pályázat körül lefolyt. Miután Zilahy egyedül maradt a pályázatban résztvevők közül, a tanács köteles volt neki itélni a színházat; így van ez minden állás betöltésénél. Ezt a fontos jogi szempontot nem lehet mellőzni. Művészeti szempontból tagjalja az ügyet. Dicséri a Zilahy-pár művészetét; az igazgató a szereptudás dolgában haugy ugyan, de istenadta tehetsége van, Zilahyné hangja pedig egyenesen tüneményes. Ezután emberbaráti szempontokat hoz fel: az összes nagy színházak pályázata eldől s ha most Zilahynak el kell mennie, ő és társulata kenyér nélkül marad. Ha a felebvezésnek helyt ad a közgyűlés, akkor Debreczen elveszti Magyarország rokonszenvét.

Kinos incidens.

Szentkirályi Tivadar azon kezdi, hogy amikor Zilahy először pályázott Debreczenbe, bár nagyon rossz információt kapott róla, beérte azzal, hogy ellene szavazott. A színházi bizottság jelezőkönyvei tesznek tanúságot róla, hogy Zilahy sem a saját nagyhangu ígéreteit, sem a bizottság utasításait nem tartotta be. Az emberbaráti szempontok, melyekre Jánosi hivatkozott, már érvényesültek akkor, midőn a ciklus derekán fel kellett volna bontani a Zilahyval kötött szerződést a sulyos anomáliák miatt, de akkor az volt a felfogás, hadd maradjon Zilahy a ciklus végéig. A tanács eljárást nem helyteleníti, de kitér a színház-pályázat kapcsán fölmerült körülményre. Pályázat alkalmával a Debreceni Reggeli Újságnak bizonyos összeget kell adni, hogy a pályázat eredményes legyen. A D. R. U. állítsa öt bíróság elé, ott be fogja bizonyítani kijelentését. Komjáthy János, számoiva a körülményekkel, irt az említett lapnak, hogy a színház dolgában beszélni óhajt vele; a lap szerkesztője megjelent Kassán és tizezer koronát kért Komjáthytól. A lapnak a pályázat körül kifejtett akciója következtében Komjáthy visszavonta pályázatát. Most itt áll egy pályázó, aki bebizonyította, hogy a multban nem szerzett érdemeket. Indíványozza, hogy a közgyűlés új pályázat kiírását határozza el.

Freund Jenő dr. megáfolja Jánosi jogi fejtegetéseit; a szóban forgó esetben nem

Csontvázak maguk között

Írta: Elza.

(Az anatómiai intézet muzeumában két gyönyörűen preparált női csontváz: egy asszony és egy leány földi maradványai zörögve beszélgetnek.)

Az asszony csontváza: Mióta vagy itt?

A leány csontváza: Csak tegnap készülttem el, olyan könnyűnek, megelégedettség érzem magam, mióta letisztult rólam az élet.

Az asszony: Csodálatos! Én utatokom itt. Visszavágyom az emberek közé. Honvágyam van a szerelem után. Bosszant ez a nyugodt egyformaság!

A leány: Ugy látszik nagyon boldog voltál?

Az asszony: És ha olykor nem is voltam boldog, de éltem! Éreztem a vérem forrongó lüktetését, éreztem minden idegemmel az életet és nem bámultam merész, félelmes úrregekkel a világba. Persze, te nem tudod elképzelni, hogy mennyi szépség, mennyi erő, mennyi ruganyos, sima hóhérruháság volt egyszer a csontjaim fölött.

A leány: Elhiszem. Szép voltam én is. Mégsem éreztem magam boldognak soha.

Az asszony: Hogy lehet az? Hiszen éltél!

A leány: Nem volt az élet, csak kinlódás.

Az asszony: Mondj el te magadról mindent.

A leány: Nagyon kevés az, ami velem történt. A te életednek egy estéje bizonyára változatosabb volt, mint az én egész életem. Csak röviden mondok el. Lehet hogy nem is fogsz megérteni. Hogy szorítsak néhány mondatba évekig tartó vergődést? Te azzal dicsekszel, hogy szép voltál, habár most nem is látszik meg a csontjaidon. Az én kiüresített, megtisztított koponyacsontjaimban pedig több ész, több intelligencia volt, mint tíz más nőben. Olyan okos voltam, hogy sokáig magam sem vettem észre, hogy szép vagyok. Egyszer azonban figyelmeztetett rá a természet. Sutba dobtam az okosságomat és csak a szépségemre fektettem sulyt. Minden áron férjhez akartam menni...

Az asszony: Nos? És nem sikerült?

A leány: Nem!

Az asszony: Miért?

A leány: Magam tudom. Sokan azért félték, mert unták bennem az okos nő. Másokat visszatartott a szépségem. Egyszer nagyon megszerettem valakit, aki nem nő-sülhetett, mert anyját, kis testvéreit kellett, hogy segítse. Nem gondolhattam arra, hogy családot alapítsam. Pedig nagyon sze-

retett. Próbáltunk tervezni, remélni, dolgozni. Nem lehetett megoldást találni. Egyre jobban éreztük, hogy nem tudunk meglenni egymás nélkül — és egyre jobban éreztük azt is, hogy lehetetlen tovább így élni egymás mellett...

Az asszony: Nos és mit tettetek?

A leány: Hogy ő mit tett, nem tudom. Én megöltem magam.

Az asszony: Elég balgán cselekedtél. En bármilyen uton is kerésszakoltam volna magamnak mindazt, amire az élet feljogosít!

A leány: Könnyen beszélsz! Hiszen megszoktad, hogy egy asszony gyarlóságai fölött szemet hunyol az emberek. Ha egy asszony megcsalja a férjét, hazugságban neveli a gyermekeit, az emberek könnyedén napirendre térnek fölötté, megbocsátanak neki. De a leányt, aki nem csalt meg senkit, aki nem hazudott senkinek, csak szeret, azt lenézik, kiközösítik és követ dob-nak reá.

Az asszony: Nem kellett volna ilyen tragikusán felfognod a dolgot. Régi dolog már, hogy legokosabb emberek követik el a legnagyobb baklövéseket. Mindenesetre várnod kellett volna még!

A leány: Ugyan mire? Hogy megvénüljek? A leányok hamarabb hervadnak

egy állást tölt be a közgyűlés, hanem a város művészi érdekeit bizza egy vállalkozóra.

A színház és az erkölcsök.

Peczko Ernő dr. hangsúlyozza, hogy a színház-pályázat kérdése nem közmegegyezésre oldható meg. A tanács határozatának formai helyességéhez nem férhet szó, de ha már az ügy felebbezés folytán a közgyűlés elé került, akkor a reánk erőszakolt megegyezés önkéntelen is a keserűség érzetét kelti fel bennünk és ha módunk van az orvoslásra, orvosoljuk a bajt. A felebbezés mellett foglal állást és felhívja a bizottság figyelmét egy körülményre. Egyszer megérkezett egy ifjúsági előadás, melyen oly keserves tapasztalatot szerzett és azzal a megegyezéssel jött ki a színházból, hogy ilyen szellem és ilyen vezetés mellett a színház nem való az ifjúsági erkölcsi ápolására. Izzéle tiltja, hogy részletezze az ott látott dolgokat. Mivel a színház ilyen szellemben való vezetés és rendezés mellett nem tölti be azt a missziót, melyre hivatva van, teljes erejével rajta volt, hogy az ifjúsági előadásokat szüntessék be. Egyébként sem látja a színházat jó kezekben.

Szentesi János nagy derűtlenség közben jelenti ki, hogy Debreczen közönségének sohasem jó a jelenlegi színigazgató.

Zádor Lajos szerint a debreczeni színház nívója első az országban. A tanács határozat jóváhagyását kéri.

A hölgy-kortések.

Szávay Gyula emelkedik most szóra a zajos éljenzések és tapsok között. A pályázatnál rendkívül sok rendellenes dolog merült fel és sok gyanús dolog jött közbe. Először is jelentkezett egy pályázó, egyike az ország legelső igazgatóinak: ezt bunkós bittal fogadták. A sajtó egyrésze olyan hátszórrel avatkozott az ügybe, amelyet el nem ismerhetünk, mert különben felesleges lett tanács, közgyűlés, adjuk ki vállalatunkat sajtó útján. Mikor szóló a legnagyobb finomsággal óhajtott helyes mederbe terelni a kérdést, a szóban forgó sajtó-organumban egy cikk jelent meg, amely mindenkit elcsúsztat marni a köztérről s a gyengébbeket meg is félemlítette az ilyen eljárás.

Jöttek azután az érzelmi momentumok. Hölgyek aláírást gyűjtöttek Zilahy számára. Hát a mi színházunk tombolatárvá, amelyet barátaink adományozhatnak? Én már hallottam olyasmit, hogy a barátaink fényképet vagy kézimunkát adnak egymásnak, megcsókolják egymást, de, hogy egy egész színházat ajánlkozzanak oda, még olyant nem hallottam. (Zajos derűtlenség, taps)

A jelenlegi igazgató ellen semmiféle

ellenszenvvel nem viseltetem. (Ifj. Schwarz Vilmos közbeszól.) Értse meg Schwarz ur, hogy a kijelentés lehet őszinte is. Én őt gyenge kezű, feledetes igazgatónak tartom, aki enged a léhább felfogásnak, a színpadot átengedi a tulzásoknak, az izléstelen lényeknek. Továbbá: ha valaki anyagi tekintetben roskatag, arra nem lehet olyan intézményt rábízni, mint a színház. De különben is nagyon helyes az, hogy egy igazgató csak 3-6 évig maradjon egy városban. A fővárosra való hivatkozás sem szerencsés; ott nyolc színház is van, negyvennyolc gyorsvonat ontja naponta az idegeneket, akiknek nagyrésze a színházba jár, ott megvan tehát a színház meg a publikum tekintetében is a változatosság, de a közönség igényei néhány év alatt ott is megessznek intendánsokat és igazgatókat, ezek még ott is lejárják magukat. Szükséges, hogy Debreczen városába minden hat évben új gondolkodó fej, új rezsim jöjjön.

Személyes ügyek.

Jánosi Zoltán újból felszólal, kijelenti, hogy férfit nem félemlíthet meg semmiféle terror.

Szentkirályi Tivadar bejelenti, hogy a D. R. U. szerkesztője azt kiáltotta neki, hogy hazudik s ezalatt a főkapitány, aki mellette áll, nevet.

Domahidy Elemér főispán azt feleli Szentkirályinak, hogy a közbeiktatást nem hallotta; ha a közbeiktatás megtörtént, él rendreutasítási jogával. Az aposztrofált szerkesztőnek joga van a teremben tartózkodni, de nincs joga a közbeszólásra. Főlkéri Szávayt, nyilatkozzék: kire vonatkoztatta azt a kijelentését, hogy az ügy esetleg gyanús kezekbe lesz letéve?

Szávay Gyula: Minden jogosulatlan és illetéktelen tényező befolyását értetem.

Tebát nem a tanácsot méltóztatott? — Kérde tovább a főispán, mire Szávay Gyula angyali derűvel felel:

— A tanácsot? Ezem ágában sem volt. Hisz a tanács egészen kitűnő testület!

A szavazás.

Domahidy Elemér főispán ezután elrendelte a szavazást: akik a tanács határozatát helyeslik, igen-nel, akik a felebbezésnek óhajtanak helyt adni, nem-mel szavaznak.

A szavazás nagy izgalom között vette kezdetét. Zajosan megéljenzették Erőss Lajos püspököt, aki nem-mel szavazott.

Az eredmény ez volt: igen-nel szavaztak 65-en, nem-mel 33-an s így a közgyűlés szankcionálta a tanácsnak azt a határozatát, melylyel a debreczeni színház birtokába Zilahy Gyulát ültette be 1914. szeptember 30-ig.

el, mint az asszonyok... és én... talán, amíg éltam, a világ minden kincséért be nem vallottam volna senkinek... de most miért titkoljam el?... én inkább meghaltam, semhogy vén leány legyek.

Az asszony: Már ebben igazad van. Csak a szerelmi ügyedet nem intéztél jól el. Látod, én egészen másképp gondolkoztam. Mikor az ember öregre visszatekint az életére — gondoltam — mindig van valami megbánni valója. Vagy az, hogy nem aknázt ki eléggé az életet... vagy az, hogy túlságosan kiaknázt. Nos, én utóbbira határozottam el magam. Inkább legyenek megbánni való örömeim, mintsem az bánjam meg, hogy elszalasztottam az életet... s míg ettem, lélegzettem és aludtam... elfelejtettem élni.

A leány: Ha ezt előbb tudtam volna!! Az asszony: Lehet, hogy akkor sem követt volna a példámat, mert nincs mindenkinek érzéke a praktikus iránt.

A leány: Nem... én nem tudtam volna soha hazudni... úgy-e te nagyon sokat hazudtál?

Az asszony: Rémségeset. Tulajdonképen most már bevallhatom... egy igaz szavam sem volt. De mindig arra gondoltam, hogy az élet ugyanis csak rövid ideig tart s ha az alatt nem is vagyok egészen tisztességes, nem

baj. Mennyivel hosszabb lesz a halál és milyen tisztességes lesz az egész hosszú idő alatt!!

A leány: Sohsem furdalt a lelkiismeret?

Az asszony: Ugyan kérlek! Hiszen tudtam, hogy itt, a koponya-kiállításán, a csontvázak társaságában senki nem azt olvassa le a koponyámról, hogy ez a skelett háromszor csalta meg a férjét életében három év alatt, hanem azt nézik, hogy milyen rendellenesség van a csontjaimban? hány grammot nyom a koponyám? és hogy mennyivel vagyok kisebb a szomszéd-gavallér csontvázánál?! Bizony, ha tudtam volna, hogy harminc éves koromban már idekerülök, még vigabban éltém volna!

A leány: Soha sem éreztem olyan jól magam, mint itt!

Az asszony: Csak tudnám, hogy a szemközti üveg alól miért mered úgy rám az a csontváz? (Kacéran feléje fordul.) Vajjon tetszem neki?

A leány: (Megbotránkozva.) Még itt is? Ne felelj el, hogy már nem élsz!

Az asszony: Eh, mit! Ha megmerem csálni az én kegyetlen uramat, aki kékre vert, amikor megtudta a dolgot, azt a jószágos Atya Uristent csak megcsalhatom?

A politika eseményei.

Lukács László audienclája

Bécs, április 8. Lukács László pénzügyminiszter ma délelőtt tíz órakor külön kihallgatáson jelent meg a királynál, aki nek reszortügyekben tett előterjesztéseket-Jelentést tett az új kölcson kibocsátásáról is.

Lukács László a helyzetéről.

Bécs, április 8. A „N. Fr. Pr.“ munkatársa beszélgetést folytatott Lukács László pénzügyminiszterrel, aki a következő nyilatkozatokat tette:

— Számomra a magyar politikában beállott fordulat nem jelent meglepetést. Én azt logikai szükségességnek tekintetem. A választási küzdelem nagy döntése ma még teljesen homályban van. Mi lesz a választások eredménye, senkisémondhatja előre. A kormánynak többsége lesz, az bizonyos, de hogy mekkora lesz ez a többség és hogy milyen lesz egyébként a Ház összetétele, azt ma még senki sem tudja. Reméljük, hogy a praktikus lehetőségek politikája győzelmet fog aratni. A választások iránt megnyilvánuló szenvedélyes érdeklődés elől természetesen a napi politika összes egyéb eseményei erősen visszamaradnak. Viszont mindazokat a dolgokat, amelyek bármiképpen összefüggnek a választásokkal, érdemfelül bolygatták. Így most abból akarnak tőkét kovácsolni, hogy a kabinet különböző tagjai különböző véleményt nyilvánítottak különböző részletkérdésekről. Khuen-Héderváry gróf maga e lapban a legilletékesebb formában szól hozzá ehhez a témához. Megállapította, hogy a kormány kebelében egyetlen aktuális jelentőségű kérdés tekintetében sincs véleményeltérés. A magam részéről csak azt kívánom fölvilágításul hozzátenni, hogy a kormány a nem aktuális részletkérdések egész sorát még nem öntötte programszerűen kötött formába, a miért is könnyen érthető, ha a miniszterek személyes véleménynyilvánításai itt-ott nem egészen kongruálnak. Politikailag ezek az eltérések teljesen jelentéktelenek. Kisértetek történetek arra is, hogy mostani bécsi tartózkodásomnak politikai jelentőséget tulajdonítsanak. Erről sincsen szó. Bécsi utazásom reszortkérdések sorát az itteni szakkörökkel, melyekkel eddig igen kevés érintkezésem volt, elintéznem. E reszortügyek részleteiről nem nyilatkozhatom, mert ez zavarólag hatna a tárgyalások menetére és mert talán egyes dolgok, amelyek most nincsenek végleges tárgyalási stádiumban, horderejük és jelentőségük tekintetében talán tulbecsültetnének.

A miniszterelnök látogatól.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt ma délelőtt meglátogatta Hieronymi kereskedelmi miniszter és hosszabbban tanácskozott vele.

Jenő főherceg ma délben a miniszterelnökségen leadta névjegyet a miniszterelnök számára.

Beregvármegye és a kormány.

Beregvárszról táviratozzák, hogy Beregvármegye e hó 5-én és 6-án tartott tavaszi rendes közgyűlése Khuen-Héderváry gróf miniszterelnöknek az új kormány kineveéséről szóló leiratát tudomásul vette s ki-mondta, hogy a kormányt törvényes működésében Beregvármegye támogatni fogja.

A debreczeni Tisza-nap.

A vasárnapi események programja.

A megújított magyar politikai élet ünnepeit vezéreltük, Tisza István gróf, vasárnap délelőtt városunk falai közé érkezik, hogy mély államférfiúi bölcsessége itt is hirdesse egy boldogabb nemzeti jövő igéit.

Debrecen város polgársága önmagát tiszteli meg azzal, ha a kiváló felelős ünnepélyes fogadtatására csakugy, mint beszédnek meghalgtatására minél tömegesebben jelenik meg és szeretetteljes lelkesedésénél imponzáns megnyilvánulásával tesz tiszteletet arról, hogy a város lakói mindenha át tudtak érezni és meg tudták érteni legkiválóbb és leghivatottabb nagyjaink értékeit.

A ünnepélyes fogadtatás előkészüreteiről is a vasárnapi nap programjáról részletes tudósításunk a következő:

Tisza István gróf a déli gyorsvonattal érkezik Debrecenbe, az országos nemzeti munkapárt egész sereg előkelőségének társaságában. Tisza kíséretehez való csatlakozásukat eddig a következők jelentették be:

Berzeviczy Albert v. b. t. t. volt kultuszminiszter, a M. Tud. Akadémia elnöke, Hegedüs Kálmán volt képviselő, Biukovics Elemér, Rákóczi Géza volt képviselő, Martonffy Márton főigazgató, Elek László nagybirtokos, Galovics Győző dr., László Mihály volt képviselő, Lakatos Sándor, Ferenczy Elek, Bulla Gyula volt főispán, Szuhányi Ferenc, Angyal József, Miskolczy Imre dr., Sztójkovics Emil dr., Tárnok Béla dr.; a kíséret tagjainak száma még növekedni fog.

Domahidy Elemér főispán Püspök-ladányig elébe utazik Tisza István grófnak, akinek fogadtatására a közönség a debreceni állomás épület II. osztályú várótermében fog gyülekezni. A pályaudvaron Szilágyi Imre első kerületi pártelnök üdvözlő beszédet, a közönség kocsisorban a Bika-szállóbeli lakására fog kíséretet. A Bika éttermében délelőtt szükebb ebéd lesz, melyen Tisza István gróf, a kísérete és a debreceni munkapárt vezetőségének tagjai vesznek részt.

Délután 3 órakor veszi kezdetét a Bika-szálló dísztermében a munkapárt nagygyűlése, amely alkalmából a díszterem páholyait kizárólag hölgyek számára tartják fenn. A páholy-jegyeket már szétosztották és a páholyokba csupán azok nyernekek beocsajjtást, akik fölmutatják jegyüket.

A nagygyűlést Komlóssy Dezső, a II. kerület pártelnöke nyitja meg. Az elnöki megnyitó után valószínűleg Berzeviczy Albert volt kultuszminiszter tart beszédet, azután Tisza István gróf fejti ki a nemzeti munkapárt programját. A nagygyűlést Komlóssy Dezső beszéde rekeszti be.

Este 7 órakor a Royal-szálló nagytermében banket lesz. Az ide érkező Tisza István gróftól és a többi vendégtől Szávay Gyula, a III. kerület pártelnöke fogja üdvözölni. A banketre szóló jegyek

Szilágyi Imre, Komlóssy Dezső és Szávay Gyula pártelnököknél, Freund Jenő ügyvédnél, a Kaszinóban Bodnár Géza titkárnál, a Kereskedelmi Csarnokban és Rásó István főispáni titkárnál a főispáni hivatalban kaphatók.

A város csatornázása.

A törvényhatósági bizottság közgyűléséből.

A város törvényhatósági bizottsága ma délutáni közgyűlésén elintézte a csatornázás kérdését. Hirtelenben nem tudnók megmondani, hogy a kérdésben hányadszor következett be az elintézés, de reméljük, hogy a mai határozat végleges, hogy hamarosan nyerje a kormányhatósági jóváhagyást és a csatornázási munkálatokhoz néhány nap múlva hozzá lehet fogni.

A csatornázás ügyét Vecsey Imre főtegyő referálta. A belügyminiszter módosításokat kívánt az eredeti tervezeten, s a tárgybán leiratot intézett a városhoz. Ennek folytán a tanács újabb tárgyalásokat folytatott a vállalkozó Fried és Adorján céggel. Az új megállapodásokat a tanács közölte a miniszterrel, aki tegnap a következő leiratot küldte a tárgybán:

Az 1910. évi április hó 4-én a város általános csatorna hálójának kiépítése ügyében felterjesztésére a következőkről értesitem a város közönségét:

Az 1910. március 28-án kelt rendeletben különösen is kiemeltém, miszerint azon alaphiba, mely a költségvetés B. II. fejezetének megfelelő elbírálását akadályozta, a kiírási műveletnek felsőbb hatósági jóváhagyásra dacára felfogott, tekintettel épen ezen jóváhagyásra, kiemeltém rendeletem más helyén azt is, hogy ezen hibáért a felelősség nem a város közönségére hárul.

Mintán pedig a város közönségének közjogi fogalma tág értelemben a város összes hatóságait felöleli, már ebből is világosan következik, hogy idézett rendeletem nem a város közönsége, sem annak hatóságai iránt bizalmatlanságot nem tartalmaz, hanem az csak az adott helyzetben a város vagyoni érdekeinek lehető kiterjedt biztosítását előzve, olyan aggályok ellen, melyek voltaképpen a kiírási művelet felsőbb hatósági jóváhagyása után műszaki szempontokból merültek fel.

Ismételve tehát jelen alkalommal is, hogy a város közönségének és hatóságainak gondosságában való kételkedés rendeletem céljától távol áll, átterek a város tanácsa felterjesztésének a házi csatlakozások kérdését érintő részére.

A házi csatlakozások pénzügyi terhe nem a várost magát, hanem annak egyes házilajdonosait érinti közvetlenül s így ezen kérdés a határörömbbe tartozó vagyontulajdonosok személynél nem elsősorban érinti. Figyelemmel tehát arra is, hogy a vállalkozó vonatkozó egységáraiból 15 százaléktól engedni hajlandó, a magam részéről kijelentem, miszerint az esetben, ha a város közönsége a vállalkozó ezen újabb ajánlatát elfogadta, elől idézett rendeletem vonatkozó kikötésének elejtése elől nem fogok elzárkózni.

Ezután felolvasták a miniszter kifogásait, amelyek kisebb műszaki változtatásokra vonatkoznak.

Révi Nándor dr. kezdte meg a hosszú és izgalmas vitát. Hosszú beszédében mutatott ki, hogy mit felelőzt meg a csatorna-ügyről. A csatlakozó csatornák munkálatait kifogásolja, ezt a részt ki

akarja kapcsolni a erre új árlejtést indítványoz.

Hasonló értelemben szólott föl János Zoltán és Tűdős János dr., aki kérdést intézett azaz, hogy a csatlakozó csatornákra vonatkozó árlejtés kiírása esetén a többi munka folytatható-e?

Haty Kalmán városi mérnök felvilágosításai után Domahidy Elemér főispán szavazásra bocsajtotta a kérdést.

A közgyűlés 49 szóval 14 ellen a tanács javaslatát fogadta el. Ezzerint a csatlakozó csatorna munkálatait meghagyják az országos munka keretében s miután a tételből a miniszter kívánására a vállalkozó 15 százalékos engedményt tett, a határozatot megerősítés céljából felküldik a belügyminiszterhez. Ez azonban a csatornázási munkálatok megkezdését nem gátolja.

Miután az idő már 8 óra felé járt, a közgyűlést Domahidy Elemér főispán beárkaszta. A tárgysorozat határelvő pontjait tárgyalására a közgyűlés folytatását holnap szombaton délután 4 órára tűzte ki.

Katasztrófa a tengeren.

Figyelmeztető kivándorlási hajó.

Londonból táviratozzák, hogy Cairnrona nevű angol postagőzös, mely 900, legnagyobb részét orosz, román és montenegrói kivándorlóval utban volt Portland (Maine) felé, tegnap délelőtt a La Manche csatornában Beachy Head körüli kigyuladt. Az „Upland” és a Kanaban, előbbi svéd, utóbbi angol gőzös, fedélzétükre vitték az utasokat és Doverbe vitték őket. A „Cairnrona” is Doverbe érkezett.

Az utasok közléseiből kitűnik, hogy a szénkészletben támadt robbanás a női osztályokat elpusztította, amiódon is egy gyermek életét vesztette és több nő súlyosan megsebesült.

A megrémült kivándorlók jajveszékkel és kiáltással a fedélzetre tódultak. A rémület a hajó telsejéből gomolygó füsttömegek és a folytonos robbanások még növelték. A gépteremben is robbanás történt, amelynek valószínűleg a legénység kilenc embere esett áldozatul.

Az utasok átvitele a mentésre odaszálló gőzösökre igen nehéz volt, mert a kivándorlókat a nagy rémület egészen megzavarta, s megfosztotta józan gondolkodásuktól. Négy utas a vad tolokodásban a vízbe esett és csak nagynehézen lehetett őket kimenteni. Sok férfit, akik erőszakkal az asszonyok elé igyekeztek tolokodni, a matrózok a földre dobta.

Irodalom.

Lengyel Géza: Véletlenek. Lengyel Géza novellái érdekesek; de érdekességüket nem valami ravaszul kicszelt, frappirozó mesének, hanem a jól meglátott, művészién alakított embereinek köszönhetik. Novelláinak felépítése mesteri. Biztos kézzel állítja be alakjait s történeteiket nem vignettaszerűen, kívülről ragasztja rájuk, hanem belőlük fejleszti, nyugodtan művészi arányokba állítva elbeszélésének eseményeit. Stylusa folyényesen biztos. A tárcanovella legkitűnőbb művelője. A könyv a Nyugat kiadásában jelent meg a szokott izléses kiállításban. A címlapot Falus Elek rajzolta. Ára: 3 korona.

Glück József

üveg-, porcellán-, kőedény- és lámpa kereskedése DEBRECZEN, Piactér-utca 6. sz. (Nagytemplommal szemben.) Nagyraktá kihazasítási cikkek, lapkák, tükrök, majolika-, valamint üveg- és porcellán tárgyakban. Építkezési és építéshozzájárulási vállalat. Vízszeladéknak legelőnyösebb bevásárlási forrás. Legszigorúbb szabott ár

Debrecen parlamentjéből

Kész a fizetésrendezés.

Erősen megcsappant érdeklődés mellett folytatta ma délután Debrecen város törvényhatósági bizottsága áprilisi rendes közgyűlését. A városatyák tömeges távolléte egészen természetes: a napirend mára maradt ügyei között nem szerepelt választás, hát ugyan mit is kerestek volna a közgyűlésen. Mindössze olyan csekélysegekről kellett határozni ma, mint a fizetésrendezés néhány fejezete, a csatornázás ügye, meg a színház-pályázat; ezek a csekélységek nem igen vonzanak. Természetes, hogy ezek kérdése elintézésébe időt hosszabb időt vett igénybe, úgy, hogy holnap is kell folytatni a közgyűlést.

A fizetésrendezés ügyének befejezéséről szóló részletes tudósításunk itt következik:

Domahidy Elemér főispán három óra után nyitotta meg a folytatólagos közgyűlést, amely folytatta a városi-szervezeti szabályzatnak tegnapi megszakitott tárgyalását. Vecsey Imre főjegyző előterjesztette a szervezeti szabályrendelet ügyében a belügyminiszter által tett módosításokat, amelyeket a tanács eszközölt a szövegben. A közgyűlés mindehhez hozzájárult.

A város bérleteinek ügyénél Jánosi Zoltán azt indítványozta, hogy a törvény értelmében a kiküldési árakat a közgyűlés határozza meg. Az indítványt Révi Nándor és Szántó Samuel felszólalásai után elvetette a közgyűlés.

A főispán kinevezési joga.

Jánosi Zoltán nem tartja megengedhetőnek, hogy a levéltárnok és a rendőrfelügyelő kinevezése a főispán jogkörébe utaltassék. Ismerteti a törvényhatóságok autonómiájának történelmi fejlődését és arra a konkluzióra jut, hogy nemcsak az autonómia történelmi fejlődése, de a célszerűségi szempont is a mellett szól, hogy a javaslatnak ezt a passzusát töröljék. Számolni kell azzal, hogy olyan főispánt is kinevezhettek, aki nem olyan férfi lesz, mint a mostani főispán...

Főkiáltások: Eljen Domahidy Elemér! (Viharos taps és hosszantartó zajos éljenzés)

Jánosi Zoltán: ... akinek személyét a politikai befogadás között is tatóngó úr dacára is a legnagyobbnak méltékben becsüli és tiszteli, aki itt él mi közöttünk és érdekeinket a szívében viseli, hanem egy más ember, esetleg egy Kovács Gusztáv, akinek jogait gyarapítani nem szabad. Az említett két tisztviselő kinevezését a polgármester jogkörébe kívánja utalni.

Magoss György dr. tiszti főügyész az 1886. XXI. törvény 80 §-ára utal, mely szerint a levéltárnok kinevezése a főispán joga. A rendőrfelügyelő kinevezésére vonatkozó részét az indítványnak a tanács nevében elfogadja.

Szentesi János: Van más baj is. A kapitányokat se nevezze ki a főispán!

Kovács József polgármester: Erre nézve a szabályzat már megvan.

Szentesi János: Elég baj, hogy megvan. (D. rültség.)

A közgyűlés a főügyész felszólalása értelmében határozott.

A díjnokok fizetése.

A városi díjnokok tételénél Jánosi Zoltán a közgyűlés méltányosságát kéri a napdíjasok érdekében. Kívánja, hogy a debreczeni lakasdrágaságra való tekintettel, adjon a város valami csekély lazbért a napdja-

soknak. Erre nézve a tanács tegyen külön javaslatot.

Szentesi János: Elég lesz már!

Jánosi Zoltán: Nekünk, akiknek biztos fizetésünk van s akik nem vagyunk olyan soványok, mint a díjnokok, tanács elég.

A közgyűlés elfogadta Jánosi indítványát s ezzel részleteiben is megszavazta a fizetésrendezés tervezetét.

Petzko Ernő dr. indítványára a közgyűlés a napirend megváltoztatásával a színház pályázat és a csatornázás ügyének tárgyalását határozta el. A két ügy körül kifejlődött vitát és az arra vonatkozó határozatot más helyen ismertetjük.

Színház és Művészet

A színház műsora.

SZOMBAT: *Pillangókisasszony*, opera, C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *A dolovai nábob leánya*, színmű. Este *Édes teher*, énekes bohózat. — Bemutató előadás. Somló Emma felléptével. Bérletszűnet.

HÉTFŐ: *Kaméliás hölgy*, színmű. Somló Emma felléptével. A) bérlet.

Az édes teher — Somló Emma vendégfelléptével. (A színházi iroda jelentése.) Vasárnap este kerül színpadra nálunk először Heltai Jenő kegyelme bohózata, „Az édes teher”. Heltai Jenő neve éppen eszünkbe jutott arra, hogy a premier sikerét biztosítottak lássuk: eléreláthatóan jókedv lesz a színpadon és a nézőtérben, mindenki mulatni fog. Somló Emma a kolozsvári Nemzeti Színház kiváló művészeje ez estén lép fel először, Lenke szerepében. A darabot számos ének és táncszámmal fűszerezi.

Pillangókisasszony. (A színházi iroda jelentése) Szombaton lesz a harmadik előadása Puccini világhírű operájának, melynek minden előadása eddig zsúfolt ház előtt folyt le. A címszerepét csak úgy mint eddig, Zilahyné énekel, kit a közönség estéről-estére zajos ovációkban részesít.

HIREK

— Vasárnapi istentiszteletek. Holnap vasárnap, a ref. templomokban az istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni: a Nagytemplomban predikál Dicsőfi József lelkész, a Kistemplomban predikál 9 órakor Szarka Boldizsar segédlelkész, a Kistemplomban predikál 11 órakor Szele György lelkész, a Kossuth-utcai templomban predikál Boér Karoly segédlelkész, az Ispóty-templomban predikál Uray Sándor lelkész, a városi szegényházban predikál Kollonay László 4. th.

— A miniszterelnök betegsége. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök napok óta beteg, állapota azonban aggodalomra nem ad okot. A miniszterelnököt gyöngékedése hivatali teendőinek végzésében nem gátolja, de állapotára való tekintettel a Nemzeti Társaskör esti összejövetelein, melyeken napok óta nem vehet részt, néhány napig még nem jelenhet meg.

— Eröss Lajos dr. körútja. Eröss Lajos dr. református püspök ma délben érkezett vissza Budapestről, hol a református konvent ülésén vett részt. Az agilis püspök csak egynapi pihenőre tért haza, mert nemes hivatása már holnap egy újabb fontos püspöki funkció végzésére szólítja. Eröss dr. ugyanis nagy körútjának folytatásához lát s *Degenfeld* József gróf egyházkerületi főgondnok

társaságában, valamint *Hajdu* Zsigmond püspöki titkár és *Futó* Zoltán egyházi aljegyző kíséretében már holnap délután utnak indul, hogy a „generális vizitáció” kötelezettségének eleget tegyen. Első állomásuk *Nagyvárad* lesz, hol a kiváló püspököt a város vezetőférfiai s az ottani református egyház előjárói nagy ünnepek keretében fogják fogadni. A püspök további utitervén a *bihari* és *nagy-szalantai* egyházmegyék meglátogatása van tervbevéve.

— A testőrség új parancsnoka. A hadsereg rendelkezései közölnének mai száma közli, hogy a király *Balázs* Manó tábornagyot, a magyar királyi testőrség parancsnokát, nyugalomba helyezte és a testőrség parancsnokává *Nyiri* Sándor altábornagyot nevezte ki.

— A presbitérium gyűlése. A debreceni református egyház április hó 9 ik napján, szombaton délután 8 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart, melynek tárgysorozatán a következő fontosabb ügyek szerepelnek: A folyó évi március 30 ikán tartott főgondnokválasztás jegyzőkönyve. Kovács József polgármesternek főgondnokká választása. A sajtóügyi bizottságba az elnöknek és hat tagnak választása. Éspéres körlevele az egyházmegyey közgyűlésnek ez évi április hó 12-én tartása tárgyában. Biczó Gyula és társainak felebezése az Árpád téren építendő templom tervpályázatára vonatkozó döntés tárgyában hozott határozat ellen a paróciális bizottság jelentésével. A gazdasági bizottság végzése a kistemplom orolapjainak villamos reflektorral felszerelése tárgyában.

— A Kúria új másodelnöke. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy a király a kúria másodelnökévé *Vavrík* Béla kúriai tanácselnököt nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

— Széchenyi-émlékünnep. A főreáliskola ma Széchenyi emlékezete sike-rült ünnepélyt rendezett. A műsor főpontja Madai Pál tanár szép és tartalmas emlékteszede volt. Glück Zoltán és Gyarmathy Miklós hegedűszáma, Markovits Lajos szavalata s a Nagy Andras vetétele mellett közreműködő ifjúsági énekkar (nékszámait mind hozzájárultak az ünnepély teljes sikeréhez.

Szép ünnepélyt tartott a statusquo izr. elemi iskola is Széchenyi István halálának 50 ik évfordulója alkalmából. A tanuló ifjúság a Szózatival kezdte az ünnepet. Faik Antónia tisztonő magas szárnyalású emlékbeszédben méltatta a nagy Széchenyit is. A tanulók aztán elénekelték a Hymnust, mire az ünnepély véget ért.

— Sétahangverseny lesz a kalotaszegi házilpari kiállítás helyiségében (Simonffy uca 1, városi barbáz) ma szombaton délután 5 órától fél 7-ig. A célra való tekintettel Racz Károly zenekara díjtalanul bocsátotta rendelkezésre zenekarát. A kiállítás, mely nap nap után tömeges látogatásnak örvend, még csak 2 napig lesz megtekinthető. A kiállítást vasárnap este 7 órakor zárják be. A tegnapi nap folyamán a következők tettek nagyobb rendeltet: Csútkör Béla, Szabó Vilma, Györy Kálmánné, özv. Hrabéczy Antalné, Szücs Géza dr., Szabó Kálmánné, Pap Károly, Liptay Gáborné. Beépti-díj a hangversenyre nincs.

— Tűzhalál. Fiuméből táviratozzák: A Fiuméval szomszédos Susák községben Juretics Mátvás 76 éves öreg paraszt ma lakásán a nyitott tűzhelyen beborozott állapotban tüzet akart eleszteni, miközben ruhája tüzet fogott s a jómagával tehetetlen aggastyán, mire a lakásból kitóduló füst-től figyelmessé lett s ömszédok behatoltak,

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtőzsdével szemben levő bódében.

teljesen szénre égett. A tüzet csakhamar lokalizálták.

— **Az új 4%-os korona járadék kölcsön** 122.550.000 korona összegben **április 12-ikén** kedden bocsátatik **92 1/2%** ár mellett nyilvános aláírás a Budapesten az állampénztárnál és a Magyar általános hitelbanknál, **Debreczenben a Magyar Általános Hitelbank fiókjánál** és itt jegyzési iverk a közönség rendelkezésére állanak. Az aláírás alkalmával a jegyzett összeg 5%-a biztosítékképpen leteendő. A jegyzésre jutó kötvények április 25-étől kezdve legkésőbb május végéig veendő át a Magyar általános hitelbank debreczeni fiókjánál.

— **A debreceni ügétő versenyek.** A debreceni urkocsis egyesület az idén június 16., 18. és 19-én rendezti ügétő versenyeit. Az egyesület versenyfeltételeit most bocsátotta ki. A nevezési zárlat június 8-án délután 5 óra. Az első nap 8, a második nap 9, a harmadik nap is 9 futam lesz. A nevezések Weisenbacher Aladár, a budapesti ügétő-egyesület titkárához Budapest, Dohány-utca 36. és a „Debreceni Urkocsisok Egyesülete” titkárához, Loránt József titkár Bathhány-utca 13., az egyidejűleg beküldendő nevezési díjak pedig Ulrich Jenő (Debreceni Első Takarékpénztár) pénztárnokhoz címzendők. Az itt nyert díjak Budapesten, Pozsonyban, Bécsben és Badeni pályákon nem számítanak. Lőszállítási igazolványok, szobák, istállók és egyéb felvilágosítások tárgyában Loránt József egyesületi titkár készséggel szolgál. Versenyek kezdete délután 2 és fél óra.

— **Talált régiségek.** A Sas-útcán folyó építkezésnél érdekes leletre bukkantak ma reggel. A föld alatt több méter mélységben egy acél kardot találtak, amely körülbelül 6-800 évvel ezelőttről való érdekes relikviát a városi muzeumban helyezték el.

— **Vérszomjas menyecske.** Csomós Pál napszámos, ki Császi Pálné tizenhárom város utcai lakossal vadházasságban él, ma napszámból hazajövet, az asszonnyal együtt bepálinkázott s kaptos állapotban heves családi jelenet fejlődött ki közöttük. A hardos menyecske, akinek férje egy vadonutuj biciklit vitt haza, az ajándékkal férjére támadt, jobb karján súlyosan megsebesítette s fején három mély sebet hasított. A súlyosan sérült Csomóst s a véréngző asszonyt ma a rendőrség kihallgatta.

— **Ha jó az éjszaka, mulatni kell.** Legújabb és legnépszerűbb kuplé ára 1 kor. 80 fillér Antalffy Józsefnél.

— **Eltűnt tajtékpipa.** Kellemetlen meglepetés érte Balogh István Attila tér 7 sz. alatti lakost. Értékes pipatóriumának egyik díszre, egy száz koronára becsült tajtékpipa eltűnt. Balogh István jelentést tett az esetről a rendőrségen, amely megindította a nyomozást.

— **Üngyilkos hadnagy.** Szegedről táviratozzák: Keiber Lajos, 24 éves hadnagy, ki a 46-ik gyalogezredben szolgál, ma reggel kilenc órakor, miután az egész éjszakát kávéházakban töltötte, lakásán mellbe lötte magát. Tettének valószínű oka gyógyíthatatlan betegsége. Haldoklott, mikor a katonai kórházba szállították.

— **Vakmerő ékszerablás.** Bécsből táviratozzák: Tegnep este óta titokzatos rablás foglalkoztatja a bécsi rendőrséget. Arnandon, előkelő párisi ékszerészt, ki budapesti ékszerész-cégekkel is nagyarányú összeköttetésben áll, tegnep este háromnegyed 9 órakor, mikor Budapestről érkezve, a Westbahnhof-ban kiszállott, ismeretlen tettesek megtamadták s kezéből százezer frank értékű különféle ékszer tartalmazó bőröndjét kiragadták, miközben az ékszerész egyik kezét, mellyel a bőrönd fülét szorította, az egyik tettes késsel átszurta. Arnandon rögtön jelentést tett az esetről a rendőrségen, ahol előadta, hogy már a pályaudvaron, mi-

kor a kiszálló utasok tömegébe vegyült, erős lökés érte, melyre azonban ügyet sem vetett. A Westbahnhof előtt elterülő szabad téren két fiatalember rohant rá s miután kezéből a bőröndöt kicsavarták s kezét megsebeszték, a néptelen térről könnyű szerrel ellillanhattak. A rendőrség azt hiszi, hogy az ékszerészt Budapestről kísérték B. csbe a tettesek, kiknek fölkeresése végett nagy apparátussal indították meg a nyomozást.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: Balla Mihályné ref. 81 éves, Horváth István ref. 14 éves, Malucski Mártonné ref. 82 éves.

— **Egy munkás balesete.** Az államasuti gépjavitó műhely egyik alkalmazottja, Szapár Zoltán 37 éves munkás ma egy fölöttébb nagy súlyú tárgy emelése közben deréknyílalásokat érzett s csakhamar oly rosszul lett, hogy eszméletét is elvesztette. Az elősiető mentők Csillag-utca 15-ik szám alatt lévő lakására vitték a súlyos belső sérüléseket szenvedett munkást, akinek Kenyeres Elek dr. nyújtott első segélyt.

— **A reklámbankó.** Sok visszaélésre adtak már alkalmat azok a papírpénztárak, amelyek egyes cégek reklámozása végett kerülnek forgalomba. Az igazi banktól persze mindegyiket rögtön meg lehet különböztetni, de a havasok oláh népe az ilyen finom disztinkcióhoz nem ért. A rendőrségnek jelentették tegnep Bánffybanadról, hogy ott az állatvásáron két ismeretlen ember reklámbankókkal vett meg egy lovat. A vásár után még egy ezer koronás kinézésű reklámbankót adtak oda a ló gazdájának, hogy váltsa fel valahol. Mire a paraszt felvilágosítva visszatért, a szélhámosok eltűntek. A rendőrség nyomozza őket.

— **Meglopta a gazdáját.** Kapusi Mihály boltiszolga Darvas Miksa debreczeni kereskedőnél volt alkalmazásban. A gazdája mindig rábízta a bolthelyiség mellett lévő raktár bezárását. Kapusi a múlt év február hó 28-án szándékosan nem csukta be a helyiség ajtaját s éjjel a nyitvahagyott raktárba belopódzott, ahonnan több száz korona értékű váltóúrlapot, okmánybélyeget, dohány-és szivarárut eltulajdonított. Ezért a tetért ma a debreczeni törvényszék Kapusi Mihályt, mint büntetett előéletű egyént, három évi fegyházra ítélte.

— **Osztálysorsjáték.** Budapesti tudósítónk sürgönyt: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számú sorsjegyek nyertek:

15000 koronát nyert 55076.
10000 koronát nyertek 52074 63089 77259.

5000 koronát nyertek 17840 2829 39609 107558.

2000 koronát nyertek 689 769 4785 6502 14687 20287 20420 21471 2678 30815 48584 55400 55551 62379 62586 94773 67987 75285 85139 94044 94310 96822 99312 99312 203461 109953.

1000 koronát nyertek: 1162 1683 2413 4649 6846 7313 8216 12358 13044 14080 16926 17089 20682 22189 25541 30806 39957 35763 40894 56034 46634 46816 69991 61565 63164 66872 6703 67840 69067 70482 71513 72513 72889 76332 80410 63227 82907 88819 91827 103530 104634.

500 koronát nyertek: 7429 2958 9424 10352 10785 11021 12475 14408 14993 22197 24226 25433 25550 26032 26936 27444 27568 29890 30853 33533 33647 34892 35806 37463 39788 40911 40939 48699 44578 44728 79697 57202 57149 58410 58850 59839 61574 61989 63157 64388 64847 67002 69042 69567 72403 73496 76848 78134 79710 81715 81828 82231 83694 84273 84873 88243 93147 93985 94014 97546 98199 99527 100085 100887 101570 102381 103266 107154 108007 109085 62163 62264.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— **A Néptakarékpénztár** mint szövetkezet **Piac-utca 75. sz. a.** életbiztosítással kapcsolatos hosszu lejáratu könnyen visszafizethető kölcsönöket nyújt.

— **Ha igazán szép gyümölcsfákra** vágyik, kérje **Kontsek Géza** kerészetének nagy árjegyzékét, s nézze meg a Kossuth-utcai üzleiben levő minták minőségét. — Bámulatlan szép fák, igen olcsó áronkaphatók.

— **A Jelzálog és Hitelbank** mint szövetkezet **Piac-utca 30. sz. (Ungváry ház)** kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett folyósít kezességre vagy betétblázás mellett.

Husvétí

כשר של פתח

fűszer és csemege cikkek

Kávé, mandula, dió,
és mogyoróbél, Bors,
Gyömbér és Fahéj

kivánatra a t. vevő jelenlétében lesz megdarálva,

Fried és Löwenheim

fűszer és csemege-áruházában
DEBRECZEN, Piac-utca 72. sz.
(Royal nagyszálló tőszomszédságában)

Helyi és vidéki telefon 740.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvorer E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1910. ápr. 8.

Kézfáru 5 magasabb.		
1910. októberi buza	10.—	11.01
májusi buza	13.24	13.25
1910. áprilisi buza	13.44	13.45
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	—	—
1910. áprilisi rozs	8.80	8.61
1910. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.26	7.27
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—
1910. júliusi tengeri	6.01	6.02
májusi tengeri	—	—

LÁSZLÓ ZSIGMOND ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODÁJA

nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.
Telefon 558. sz.

Viegershóbról

Nyilttér*)

Szíves tudomásul.

Van szerencsém a város és vidéke nagy-rabecsült közönségét értesíteni, hogy az itteni Löfkovits-féle ékszerüzletben töltött 17 év után, üzletvezetői állásomtól a mai napon megváltam és alantí czimen saját törv. bej. czégem alatt a Placz-utca 41. sz. házban, (Draher sörcsarnok közelében) jövő hó első felében lényes berendezésű órák és ékszerüzletemet és műhelyemet megnyitom.

Jóakaróimat, pártfogóimat s a nagyrödemű közönséget mély tisztelettel kérem, hogy bevásárlásaikat üzletem megnyitásáig részemre fentartani sziveskedjenek.

Sándor Ármis,
órák és ékszerész.

* E rovatban közölttekért a szerkesztőség, nem vállal felelősséget.

Mész! Cement! Gipsz!

Körösvölgyi darabos meszet,
Pihent oltott meszet,
Elszigetelő éspapír fedőlemezet,
Portland és Román cementet,
MENYEZET, NÁDFONATOT,
Stukator és Albaster gipszet,
VAKOLATI KÓPORT

és minden más építkezési anyagot legelőnyösebb ár és feltételek mellett szállít

KUPFER JENŐ

Főüzlet: Iroda és Raktár:
Petőfi-tér 6. szám. Bethlen-utca 23. sz.
Egész kocsi rakományánál nagyobb árengedmény!
Tessék ajánlatot kérni!

459—1910. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 3544/14.—1910 V. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Fetser Antal nagyváradi lakos részére 95362 kor. 02 fill. tőke, ennek esedékesség napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 354 kor. — fill. perkoltság erejéig 1906. évi aug. hó 4-án bírólilag lefoglalt és 957 kor. — fill. erre becsült drága kövekből készült kereszték. arany ékszerek és gyűrűkből álló ingóságok **1910. évi április hó 18. án délután 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben a királyi törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik. Debreczen, 1910. évi márc. hó 24. én.

Bódogh Zsigmond
bírói kiküldött.

Napernyők,

divatkelmék — selymek —
csipkék — díszítések

gyönyörű választékban

Donogán és Somossy

czégnél

DEBRECZEN, Ristemplombazár.

Tessék meggyőződni!

Ha szép és jó

Czipőt

őhajt venni olcsón, úgy forduljon **Hatvan-utca 11. szám** alatti czipőüzletembe, hol

üzletáthelyezés miatt raktáron levő összes saját gyártmányu férfi, női és gyermekcipőket leszállított árral árusítok.

Amerikai czipőkben óriási választék.

1415. sz. t. k. 1910.

Hirdetmény.

Tetét'en községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII., és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítetvén és a nyilvánosságának átadtván, ez azzal a felszólítással tételük közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt megosztásait is — valamint az 1889: XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertel atvitelenek az 1886: XXIX. t. cikk 22. §. a, illetve az 1889: XXXVIII. t. cikk 15. §. a alapján való mellőzést megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis **az 1910. évi október hó 30. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában foglalt megosztásait is — a tényleges birtokos tulajdonjogaik bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1910. évi október hó 30. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve válik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését séreimesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1910. évi október hó 30. napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabítható záros határidő elmúltá után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótolólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A p. ladányi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság 1910. ápril hó 1.

Dr. Kovács, kir. albiró.

Legszebb tavaszi glace, svéd és szarvasbőr

Keztyűk

minden színben.

Óriási választék selyem, czérna és — mindennemű szövött keztyűkben —

Schön Sándor

keztyű, kötszer- és orvosi műszertárában,
DEBRECZEN, Placz-utca 12. sz.

Apró hirdetések.

10 sorig 40 fillér, azontal minden sor 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vasrag betűkből szedett mindenszó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozóddal tessék a válaszolást csemetni.

Levelezés.

50 év körül háztartást vezető nőt keresek. Csakis háziasszonyi szerepre, mint kiadóné. Munkálkodnia nem kell, de a ház teljes rendbentartása az ő dolga. Nagy fizetésre nem reflektálhat, hanem tisztességes bánásmódra. Czim a kiadóban.

Betöltendő.

Fűszer kereskedő segéd ügyes detaifista azonnal felvétetik. Czim a kiadóban.

Elárulítónó kenyérüzletbe felvétetik Péterfia utca 11. szám.

Adás-vétel.

28 krajczárért fejél férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezet: harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Frissen szedett, válogatott sima szőlővessző eladó, ezre 6 korona. Poroszlay László szőlőtelepéről, Hunyadi-utca 8: szám.

Tetőcserép, mész, cement kapható Fülöp és Tára mészkereskedésben, Homokkert utca 121, Hatvan utca 9.

Fosztott libatoll, tiszta szabad kézből eladó ki.ója kor. 460. Czim a kiadónivatalban.

Egy jókarban levő 9 méteres portál teljes felszereléssel eladó. Vági, Török Bálint-u. 24.

Eladó a város belső területében fekvő Széchenyi utca végén egy hold 260 □ olyan télen is lakható nyaraló, mely áll teljesen gondozott parkból, 4 szoba (szilárd épület) és az összes modern melléképületekből levő uri lakásból, teniszpálya, villanyvilágítás, továbbá nagy gyümölcsös és kerti veteményeknek megfelelő földből. A legjutányosabb fizetési feltételek. Értekezhetni: Turai Farkas tudakozó irodájában.

Eladó földbirtok. Biharmegyében 311 hold prima fekete föld, parcellázásra is alkalmas, kastélyllyal, 2 holdas gyümölcsösrel eladó. Terményével Debreczenbe gravitál. Gonda Ede Nagyvárad, Kert-utca 2.

Jókarban levő, használt butorok és függőlámpák eladók. Lorántfy utca 46.

Új rendszerű női lérfil divatárak és butoreladás. A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és csanavászokban, saját készítésű cloth és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

100 hektoliter ó-bor 1908. évi homoki termés eladó. Czim: Holló István Nagyléta.

Önt is érdekli! hogy vászon, kanavász, legfinomabb fehér és színes damaszt-étkészletek, férfi és női szövetek, ugyszintén felöltők, szőnyegek, csipke és szövet függönyök, ágyterítők legolcsóbb árak mellett beszerezhetők heti vagy havi részletfizetésre az ujonnan berendezett és dusan felszerelt Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur Hatvan-u. 17. sz. alatti áruházában.

Teljes fűszerüzlet berendezé, jutányos árban eladó, bővebbet Fritsch Károly Debreczen.

Monedern fűszerberendezés mérlegekkel és üvegekkel eladó. Vági, Török-Bálint utca 24.

Eladó butorok egy komplett hálószoba matt-butor, egy szép szőnyegdivány tükörrel, teljesen jókarban. jutányos árban eladó. Czim a kiadóban.

Új harisnya kötések és fejelések. A legfinomabb D. M. C. pamutból, a legolcsóbb árban készülnek, az Egyesült Zsinór és Paszomány Gyárban Debreczen, Piacz-utca 82.

Lakás

Egy raktárhelyiség Simonffy-u. 7. szám alatt kiadó. Értekezhetni lehet Dr. Brunner Lajos orvosnál Szent-Anna-utca 1. sz. a.

Boros pincze kiadó. Széchenyi u. 44.

Különféle.

Női fodrász terem, ondulálás, shampooing hajmosás, villanyos szárítás, hajfestés, hajmunka különlegességek osakis Weiss Edéné termeiben Piacz 38. Kifésült hajat legmagasabb árban veszek. Telefon 759.

Dr. Dralle's Malaffine

Glycerin és mézgelée. Hideg időszakokban és tengeri utazásnál merev és felpattogzott bőr ellen. Főzvényesen bevált. Zsiradékmentes.

Gazdák!

Tavotta, gazdasági olajok, kenőcsök legolcsóbban

Blumbergernél

Hatvan-utca 13.

Telefon 621

Telefon 632. Alapítottatott 1893. évben. Telefon 632.

Halmágyi Sámuel

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

Piacz-utca, a főpostával szemben.

Olcsó árak. Üzlet megnagyobbítás miatt. Olcsó árak.

Női és leány Costümök	Női és leány felöltők
Gyermek kabátok és gallérok	Ruhaaljak és alsó szoknyák
Lüszter és vászon köpenyek	Moiré és ottomán Paletók
Cimonák és Gallérok	Pongyolák és Princes ruhák
Vászon és batist ruhák	Fehér és színes vászonaljak
Csipke Tull és Selyem blousok	Angol szövet és Zephir blousok.

Az összes raktáron levő eredeti Ruha-costüm és felöltő modellek **leszállított árban** szerezhetők be.

Külön mérték osztály!

Szolid olcsó árak! Előzékeny pontos kiszolgálás!

Üzlet megnagyobbítás miatt rendkívül olcsó árak.